

Padělky známek ke škodě České pošty ... (2)

V minulém čísle jsme si ukázali padělky výplatních známek ke škodě České pošty, které se po letech ve větším množství opět objevily na trhu. Řekli jsme si, jak se na jejich výrobu, prodej a používání dívá Trestní zákon. Tím ale jeho působení v našem oboru nekončí. Najdeme v něm totiž i ustanovení týkající se kupujících a prodávajících, která pro někoho mohou být překvapením. Podívejme se tedy na ně.

FRANTIŠEK BENEŠ

Trestní zákoník obsahuje i další ustanovení související s filatelii

Pro řadu sběratelů je zklamáním když zjistí, že přes slibně znějící formulace obsažené v § 246 o padělání známek, se ochrana nevztahuje na padělky ke škodě sběratelů. Těm je však v této věci ku pomoci jiný paragraf, konkrétně § 209 s názvem **Podvod**

(1) *Kdo sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.*

(2) *Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 a byl-li za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán.*

(3) *Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 větší škodu.*

(4) *Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,*

a) *spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,*

b) *spáchá-li takový čin jako osoba, která má zvlášť uloženou povinnost hájit zájmy poškozeného,*

c) *spáchá-li takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, za živelní pohromy nebo jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek, nebo*

d) *způsobí-li takovým činem značnou škodu.*

(5) *Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán,*

a) *způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 škodu velkého rozsahu, nebo*

b) *spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311) nebo teroru (§ 312).*

(6) *Příprava je trestná.*

O ten se můžeme opřít v případech, že nás někdo oklame padělkem, který nám prodá jako pravý. Paragraf má poměrně široké zaměření, pro nás jsou důležitá zejména ustanovení odstavců 1, 3, 5a a 6 (ten pokud se nás někdo ošidit teprve chystá). Protiprávního jednání podle tohoto paragrafu se může dopustit kdokoli, tedy nejen obchodník, podnikající na základě živnostenského listu, ale i „soukromník“ na burze, sběratel obchodující na internetu apod.

Ve sběratelských oborech, a ve filatelii obzvlášť, je takovéto „neformální“ obchodování tradičně velmi

rozšířené, a nemálo osob působících na trhu tak jedná v rozporu s dalším paragrafem, § 251 - **Neoprávněné podnikání**

(1) *Kdo neoprávněně ve větším rozsahu poskytuje služby nebo provozuje výrobní, obchodní nebo jiné podnikání, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.*

(2) *Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán,*

a) *způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 značnou škodu, nebo*

b) *získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného značný prospěch.*

(3) *Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,*

a) *způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 škodu velkého rozsahu, nebo*

b) *získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu.*

Je totiž nepopíratelnou skutečností, že mnoho lidí nakupujících a prodávajících ve velkém na inzertní, obchodujících na burzách, na internetu a podobně, k tomu nemá žádné formální oprávnění, živnostenský list, nevede účetnictví, ze svého zisku (případně přidáné hodnoty) neplatí daně a nepodléhá kontrole živnostenského úřadu, obchodní inspekce apod., což je problém nejen pro stát a jeho daňovou správu, ale i pro zákazníky, kteří se nemohou dovolat ochrany u státních orgánů, nelmuvě o nekalé konkurenci (a nerovným podmínkám) vůči oficiálně působícím obchodníkům.

Je jasné, že ustanovení o neoprávněném podnikání se nemusejí obávat sběratelé, kteří sem tam prodají přebytek ze své sbírky. Rozhodně tím nenaplňují hlavní předpoklady podnikání, kterými jsou *soustavnost* a *směřování k dosažení zisku*. Konkrétně o tom hovoří jiný právní předpis, zákon č. 455/91 Sb. o **živnostenském podnikání** (tzv. živnostenský zákon). Ve svém § 2 uvádí: „*Živností je soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.*“ Je na každém, aby posoudil, zda jeho obchodní aktivity vyžadují získání živnostenského oprávnění, či je uvedená definice nevystihuje. Nelze však zapomínat, že v souvislosti se snahou zefektivnit výběr daní se objevují případy, kdy se finanční úřady zaměřují na velké prodejce na internetu a zkoumají, zda jejich aktivity (a často nemalé obraty) nehraničí s podnikáním (nebo jím už dokonce jsou). Pak by se na ně mimo § 251 TZ vztahoval i § 61 Živnostenského zákona, v němž se řeší přestupky. V jeho odstavci 3) se říká: „*Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že pro-*

vozuje činnost, která je živností volnou, aniž by pro tuto živnost měla živnostenské oprávnění.“ V následujícím odstavci 4) jsou pak uvedeny pokuty, které lze v takovém případě uložit - konkrétně jde o částku až půl milionu korun!

Na oficiální obchodníky se vztahuje i další ustanovení Trestního zákona, a to § 253 - **Poškození spotřebitele**

(1) *Kdo na cizím majetku způsobí škodu nikoli nepatrnou tím, že poškozuje spotřebitele zejména tím, že je šidí na jakosti, množství nebo hmotnosti zboží, nebo kdo uvede ve větším rozsahu na trh výrobky, práce nebo služby a zatají přitom jejich podstatné vady, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.*

(2) *Odnětím svobody až na pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán,*

a) *spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,*

b) *získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného značný prospěch, nebo*

c) *byl-li pro takový čin v posledních pěti letech odsouzen nebo z výkonu trestu odnětí svobody uloženého za takový čin propuštěn.*

(3) *Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, získá-li činem uvedeným v odstavci 1 pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu.*

To jsou naprosto srozumitelná slova, která by měla odradit kohokoli, kdo by chtěl v našem oboru v rámci svého podnikání prodávat jako pravé a bezvadné nejen známky (a další materiál) padělané, ale i poškozené, reparované a podobně – tedy samozřejmě například i s padělaným lepem.

Účastníků aukcí se pak týká ustanovení § 258 - **Pletichy při veřejné dražbě**

(1) *Kdo se dopustí pletich při veřejné dražbě věci tím, že*

a) *lstí nebo pohrůžkou násilí nebo jiné těžké újmy přiměje jiného, aby se zdržel účasti na podávání návrhů při dražbě,*

b) *jinému poskytne, nabídne nebo slíbí majetkový nebo jiný prospěch za to, že se zdrží podávání návrhů při dražbě, nebo*

c) *žádá nebo přijme majetkový nebo jiný prospěch za to, že se zdrží podávání návrhů při dražbě, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.*

(2) *Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1*

a) *v úmyslu opatřit sobě nebo jinému značný prospěch, nebo*

b) *jako úřední osoba.*

(3) *Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1*

a) *v úmyslu opatřit sobě nebo jinému prospěch velkého rozsahu, nebo*

b) *jako úřední osoba v úmyslu opatřit sobě nebo jinému značný prospěch.*

Po přečtení předcházejících řádek by měl přeběhnout mráz po zádech všem, kdo se na aukcích do-

mlouvají na „společné strategii“ (ty mi nebudeš konkurovat u tamté položky a já ti na oplátku nebudu konkurovat u téhle - a oba na tom vyděláme). Jak vidíte, rozhodně nejde o nic nevinného, a i když dosud nevíme o případu, že by byl v této souvislosti v našem oboru někdo trestně stíhán, jistě by nebylo příjemné být první. Zvlášť když existují ustanovení o účinné lítosti, spolupracujícím svědkovi, ze sdělovacích prostředků víme, že soudy berou v úvahu záznamy odposlechnů a podobně...

Závěrem

V minulém čísle jsme si ukázali, že průmyslově a ve velkém vyráběné padělky známek ke škodě České pošty nejsou uzavřenou kapitolou, což je rozporuplné zjištění. Špatné proto, že od padělků ke škodě pošty nemusí být daleko k velkovýrobě padělků ke škodě sběratelů (jako ke škodě pošty se jen tvářících – což byl nejspíš případ pozdějších nákladů padělků z konce 90. let). Na druhé straně ti, kdo se zabývají sbíráním poštovně použitých padělků ke škodě pošty, možná obohatí své sbírky, a první objevitelé třeba i něco vydělají.

Současně jsme si ukázali, že před oběma skupinami padělků - ke škodě pošty i ke škodě sběratelů -, i před jinými druhy škodlivého jednání existuje ochrana v podobě Trestního zákona a dalších předpisů, a je jenom na nás, zda ji budeme využívat. Atmosféra ve společnosti je tomu přitom nakloněna. Denně vidíme, že leccos z toho, co léta a desetiletí vypadalo jako beznadějně beztrestné, je dnes stíháno a souzeno. Jistě to časem dospěje i do oblasti předmětů sběratelského zájmu, tedy i do filatelie. ■